

ת"פ 57460/09/23 - בעניין: מדינת ישראל - שלוחת תביעות כפר-סבא נגד פלוני (עציר)

בית משפט השלום בכפר סבא
ת"פ 57460-09-23 מדינת ישראל נ' פלוני (עציר)

לפני כבוד השופט אביב שרון

בעניין: מדינת ישראל - שלוחת תביעות כפר-סבא המאשימה

ע"י ב"כ עו"ד ליאור בר עמי

נגד

פלוני (עציר) הנאשם

ע"י ב"כ עו"ד פאדי חמדאן

גזר דין

כתב האישום המתוקן; הודאת הנאשם

1. הנאשם, יליד 1982, הורשע על פי הודאתו, ובמסגרת הסדר טיעון שבא לאחר הליך גישור שהתנהל לפניי, ב-2 עבירות של **תקיפה סתם (בן זוג)**, לפי סעיף 382(ב) לחוק העונשין, תשל"ז-1977; **תקיפה סתם (קטין ע"י אחראי)**, לפי סעיף 382(ב)(2) לחוק העונשין; ו**הפרעת שוטר במילוי תפקידו**, לפי סעיף 275 לחוק העונשין.

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, במועד הרלוונטי היו הנאשם והמתלוננת בני זוג ולהם 2 ילדים. הם התגוררו ביישוב זמר.

על פי האישום הראשון - ביום 24.9.23 בשעה 13:00 חזר הנאשם לבית והחל לצעוק. באותה עת באה אל הנאשם בתו והוא היכה אותה עם ידו על כתפה. המתלוננת צילמה את המכה שעל גב הילדה באמצעות הטלפון הנייד שלה. כאשר ראה זאת הנאשם הוא החזיק את המתלוננת בידה, עיקם אותה, צבט אותה בבטנה ואחז בצווארה באמצעות ידו. הילדה צעקה לעברו של הנאשם שהטלפון הנייד אינו מצוי אצל המתלוננת אלא אצל אחיה הקטן. משהבחין הנאשם שהטלפון לא מצוי בידי המתלוננת, שיחרר את אחיזתו ולקח את הטלפון מהבן הקטן. מיד ובסמוך לקחה המתלוננת את הילדה לתחנת המשטרה. כשהגיעו השוטרים לבית כדי לאתר את הנאשם, הוא סירב להתלוות אליהם לתחנה.

כתוצאה ממעשי הנאשם נגרמה למתלוננת חבלה בדמות סימן כחול ואדום בידה.

עמוד 1

על פי האישום השני - בחודש אוגוסט 2023 התפתח ויכוח בין הנאשם למתלוננת במהלך נסיעתם ברכב. בעקבות הויכוח יצא הנאשם מהרכב וזרק חפצים מתוך הרכב החוצה. כאשר קמה המתלוננת לצאת מהרכב, בעט הנאשם את הדלת לכיוונה ופגע בה.

טיעוני ב"כ הצדדים

2. ב"כ המאשימה הפנה לערכים החברתיים המוגנים בעבירות אותן ביצע הנאשם. הוא הדגיש שהאלימות שהפנה הנאשם כלפי המתלוננת בוצעה לנגד עיני ילדיהם הקטנים. עוד הפנה לתקיפה של בתו הקטנה ולאופי התקיפה של המתלוננת, אשר הותירה בידה חבלה (תע3). התובע הפנה לפסיקה ממנה ניתן ללמוד על החמרה בענישה ככל שמדובר בעבירות אלימות בתוך המשפחה, וביקש לקבוע מתחם עונש הולם הנע בין 8 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שרות ל-24 חודשי מאסר. באשר למיקום העונש בתוך המתחם הפנה ב"כ המאשימה לעובדה שלנאשם 8 הרשעות קודמות בגין עבירות אלימות, סמים ורכוש, ו-2 הפסקות הליכים בשל היעדר כשירות לעמוד לדין. עוד הפנה לעובדה שנגד הנאשם תלוי ועומד מאסר על תנאי בן 3 חודשים מתיק קודם וכן תלויה ועומדת נגדו התחייבות כספית להפעלה (תע2). התובע הפנה לחוות הדעת הפסיכיאטרית שהוגשה בעניינו של הנאשם, מיום 4.10.23, וטען שניתן ללמוד ממנה על הרקע למעשים, על העובדה שהנאשם סובל מתחלואה כפולה ואינו מטפל בעצמו, ועל העובדה שהנאשם אינו נוטל אחריות מלאה על מעשיו. לפיכך, ביקש ב"כ המאשימה להפעיל את עונש המאסר על תנאי התלוי ועומד נגד הנאשם ולגזור עליו עונש שלא יפחת מ-15 חודשי מאסר, לצד מאסר על תנאי, פיצוי למתלוננת והתחייבות להימנע מעבירה. כמו כן, ביקש להפעיל את ההתחייבות התלויה ועומדת נגד הנאשם מתיק קודם.

3. ב"כ הנאשם ביקש להתעלם מדברי הנאשם לפסיכיאטר המחוזי במסגרת בדיקתו לצורך הכנת חוות דעת פסיכיאטרית בעניינו, בהיותם בלתי קבילים. הוא הפנה לעובדה שמדובר בנאשם הסובל ממחלת נפש מסוג סכיזופרניה פרנואידית ועל רקע מחלתו יש לבחון את התנהגותו המתוארת בכתב האישום המתוקן. הוא הפנה לגיליון ההרשעות הקודמות של הנאשם שם מצוין שבאוקטובר 2022 וביוני 2021 הופסקו ההליכים נגדו בגין היעדר כשירות לעמוד לדין. ב"כ הנאשם טען שמדובר בעבירות אלימות שאינן ברף חומרה גבוה, הפנה לעובדה שהנאשם בעל קשיים לא מבוטלים, וביניהם אי קבלת טיפול. נטען שהנאשם הודה בהזדמנות הראשונה, נטל אחריות מלאה, ושב והודה לפני בית המשפט גם במעמד הטיעונים לעונש. לפיכך, נוכח מחלת הנפש ממנה סובל הנאשם, כמו גם נסיבות חייו המורכבות, ביקש ב"כ הנאשם לקבוע בעניינו מתחם עונש הולם נמוך, וזאת בשל הקרבה לסייג לאחריות פלילית, כמשמעותו בסעיף 40ט(א)(9) לחוק העונשין. לפיכך, עתר לקבוע מתחם עונש הולם הנע בין מאסר על תנאי לתקופת מאסר קצרה, להפעיל את עונש המאסר על תנאי התלוי ועומד נגד הנאשם, ולהסתפק בתקופת מעצרו (מיום 24.9.23).

דין והכרעה

4. אין חולק בדבר הערכים החברתיים המוגנים בעבירות אותן ביצע הנאשם שעניינם שמירה על שלמות התא המשפחתי ומניעת פגיעה בו; שמירה על שלמות גופן ושלוות חייהן של המתלוננת ושל בתו הקטנה של הנאשם; מניעת פגיעה בשלוות חייהן של המתלוננת והבת בביתן-מבצרן; ומניעת חשיפת ילדים קטנים לאלימות בתוך התא המשפחתי. ולענין העבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו - שמירה על תפקודם התקין של השוטרים הממלאים תפקידם על פי דין ומניעת הפרעה להם.

5. מידת הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים במקרה דנן אינה מועטה, אך גם אינה מצויה ברף חומרה גבוה של עבירות האלימות במשפחה - מחד, הנאשם היכה את בתו הקטנה, שעל שלומה ובטחונה הפיזי והנפשי הוא אחראי, בכתף. הוא עיקם את ידה של המתלוננת, צבט אותה בבטנה ואחז בצווארה - הכל בשל העובדה שהעזה לצלם את המכה בגבה של הילדה. כתוצאה מתקיפתה של המתלוננת נגרמה לה חבלה ביד בדמות סימן כחול ואדום. בהזדמנות אחרת, בעט הנאשם בדלת הרכב באופן שפגע במתלוננת. ענין לנו, איפוא, בשני אירועי אלימות, שהופנו כלפי המתלוננת, כשבאחד מהם היכה הנאשם אף את בתו הקטנה.

מאידך, המכה שנתן הנאשם לילדה לא היתה בעוצמה גבוהה, וכך גם תקיפתה של המתלוננת לא היתה ברף חומרה גבוה, וזאת מבלי להקל ראש בסימן האדום שנותר בידה (תע/3).

6. ייאמר שחרף מצבו הנפשי של הנאשם, אשר כעולה מחוות הדעת הפסיכיאטרית שהוגשה בעניינו מיום 4.10.23, הוא מוכר כסובל מסכיזופרניה פרנואידיית ומהפרעה אפקטיבית דו קוטבית או הפרעה דלזיונאלית, לא ראיתי לקבוע בעניינו מתחם עונש הולם מקל (להבדיל מקביעת עונשו במקום נמוך בתוך המתחם שייקבע) בשל קרבה לסייג לאחריות פלילית, כהוראת סעיף 40ט(א)(9) לחוק העונשין.

כידוע, "קרבה לסייג לאחריות פלילית, גם אם לא נחצה הרף המביא לפטור מאחריות, מהווה נסיבה שיש להתחשב בה בעת גזירת עונשו של נאשם" (ע"פ 207/20 אופיר נ' מדינת ישראל (3.5.22), בפיסקה 124). כדי להוכיח נסיבה מקלה לפי סעיף 40ט(א) לחוק על הנאשם לעמוד ברף ההוכחה הנדרש במשפט האזרחי, דהיינו במאזן הסתברויות (סעיף 40יג) לחוק העונשין; ע"פ 4442/19 מדינת ישראל נ' שוויץ (13.11.19), בפיסקה 11). בהקשר זה נקבע שדי שייקבע כי הנאשם "סובל מהפרעה נפשית משמעותית, וזאת מבלי לקבוע ממצא חד משמעי באשר לקיומה של מחלת נפש של ממש" (ע"פ 4312/11 פלוני נ' מדינת ישראל, (10.6.13), בפיסקה 11). כך נקבע בע"פ 10416/07 דולינסקי נ' מדינת ישראל (7.12.09), בפיסקה 11 -

"השאלה מה המשקל שיש ליתן למצבו הנפשי של הנאשם בעת ביצוע העבירה לצורך הקלה בעונש, היא שאלה 'כמותית', שאיני רואה לקבוע בה מסמרות. כל מקרה יש לבחון לגופו על פי נסיבות ביצוע העבירה וחומריתה ועל פי נסיבותיו האישיות של הנאשם. במכלול הנסיבות הקשורות למבצע העבירה, יש לבחון את סוג ההפרעה הנפשית ועוצמתה, ועד כמה הוגבלה בעטיה יכולתו - לא עד כדי חוסר יכולת של ממש כאמור בסעיף 34ח - להבין את אשר הוא עושה או להימנע מעשיית המעשה. על מידת הפגיעה ביכולתו של מבצע העבירה להבין את מעשהו או להימנע ממנו, ניתן ללמוד ממכלול הראיות, לרבות מעשיו של מבצע העבירה לפני האירוע, במהלכו ולאחריו וכן מחוות דעת מומחים".

קריטריונים אלה ממשיכים להנחותינו אף לאחר קבלת תיקון 113 לחוק העונשין (ע"פ 1865/14 פלוני נ' מדינת ישראל (4.1.16), בפיסקה 4; ע"פ 5374/20 מדינת ישראל נ' פלוני, (16.10.21), בפיסקה 12).

7. במקרה שלפניי, כאמור, אין חולק שהנאשם סובל ממחלת נפש, ואולם, לא נשמעו הוכחות בתיק ולא הובאו ראיות בדבר מצבו הנפשי הספציפי בעת ביצוע העבירות או בסמוך לפני ביצוען, דוגמת הודעותיו במשטרה; התייחסות השוטרים למצבו בעת מעצרו; עדויות המתלוננת וילדיו; או עדות מומחה מטעמו.

לפני נתונים העולים מחוות הדעת הפסיכיאטרית מיום 4.10.23 ומגיליון הרישום הפלילי של הנאשם. מחוות הדעת עולה שהנאשם אכן מוכר כסובל מסכיזופרניה פרנואידי, מתקיים מהבטחת הכנסה, מגיל 15 משתמש בתדירות גבוהה בקנבינואידים, ובחמש שנים האחרונות משתמש גם באלכוהול ובקנאביס סינתטי ("נייס גאי"). בעברו שני אישפוזים, מיוני 2021 ומאוקטובר 2022.

במעקב אחרון, מיום 7.9.23, כשבועיים לפני מועד ביצוע העבירה מושא האישום הראשון, נכתב כי המתלוננת מסרה שהוא שותה אלכוהול ומעשן קנאביס מספר פעמים בשבוע, והנאשם תיאר מצב רוח "בסדר", תיאבון ושינה שמורים, ומטפלו ציין: "ללא רושם כעת לתסמינים אפקטיביים מג'וריים, פסיכוזה או מסוכנות. בהעדר תסמינים פסיכיאטריים מג'וריים, אין הכרח כעת בטיפול תרופתי".

גם בבדיקת הנאשם על ידי הפסיכיאטר המחוזי, נאמר כי הנאשם "מודע צלול, התמצאות תקינה, שקט פסיכומוטורית ומשתף פעולה... מהלך חשיבה מאורגן ללא הפרעות... ללא רושם שמדובר במחשבות שווא... ללא עדות לתוכן פסיכוטי... לא נראה הלוצינטורי".

ובסיכום הבדיקה נאמר כי "מחלתו נמצאת בהפוגה והוא אף עובד כיומיים בשבוע. בבדיקתו לא נצפתה פרודוקציה פסיכוטית כלשהי והנ"ל שומר על כושר שיפוט". לפיכך, נקבע שמחלתו נמצאת בהפוגה מלאה והוא כשיר דיונית לעמוד לדין, ובעת ביצוע העבירות, בסבירות גבוהה מצבו היה דומה להיום, כלומר הבין את טיב ואת תוצאות מעשיו.

8. במצב דברים זה, לא נמצאה סיבה מוצדקת לקבוע בעניינו של הנאשם מתחם עונש הולם אחר, מקל, בשל קרבה לסייג לאחריות פלילית, אך בשל העובדה שהוא סובל מסכיזופרניה פרנואידי (שאינן חולק שהיתה ברמיסיה בסמוך לפני ביצוע העבירות), ולפיכך, נוכח נסיבות ביצוע העבירות, כמו גם מידת הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים, אני קובע כי מתחם העונש ההולם נע בין 6 ל-18 חודשי מאסר.

[וראה גם: ע"פ 4283/22 באחיט נ' מדינת ישראל (1.12.22); ת"פ (מחוזי ת"א) 34635-11-22 מדינת ישראל נ' גרינפלד (7.1.24); ת"פ (מחוזי מרכז) 481-04-20 מדינת ישראל נ' כהן (26.7.23)].

9. יחד עם זאת, נוכח מצבו הנפשי המורכב של הנאשם, כמפורט לעיל, מצאתי למקם את עונשו קרוב לתחתית מתחם העונש ההולם. להלן טעמי:

א. הנאשם כבן 41, נשוי למתלוננת מזה כ-5 שנים, אב לשני ילדים קטינים.

ב. אמנם לנאשם 8 הרשעות קודמות מתחום האלימות, הסמים והרכוש, אך הוא מעולם לא נדון לעונש מאסר וזהו, למעשה, מאסרו הראשון.

ג. הנאשם סובל ממחלת נפש ובעברו שתי הפסקות הליכים (מן השנים 2021 ו-2022).

ד. אמנם נגד הנאשם תלוי עונש מאסר על תנאי בן 3 חודשים בגין עבירת אלימות, אך העבירה הקודמת לא בוצעה כלפי המתלוננת או כלפי בן משפחה. יחד עם זאת, בהיעדר טעמים מיוחדים, יש להפעיל את עונש המאסר על תנאי במצטבר לעונש המאסר שיוטל בתיק זה, זאת נוכח הוראות סעיף 58 לחוק

ה. הנאשם הודה בהזדמנות הראשונה, לאחר הליך גישור שהתנהל לפניי, ונטל אחריות מלאה.

ב"כ המאשימה, במסגרת טיעוניו לעונש, טען שהנאשם לא נטל אחריות על מעשיו, ועל כך למד מדברי הנאשם לפסיכיאטר. ב"כ הנאשם התנגד להפניה זו, טען שמדובר בדברים שאינם קבילים ואף ביקש לזמן את הפסיכיאטר שערך את חוות הדעת לצורך חקירתו על הדברים.

בהחלטתי, דחיתי את בקשת ההגנה לזמן את הפסיכיאטר לצורך חקירתו אודות דברים שהנאשם אמר לו, לכאורה, בעת בדיקתו. הטעם לכך כפול - ראשית, בחלוף כ-4 חודשים ספק אם אותו פסיכיאטר יזכור את הסיטואציה ואת הדברים שאמר לו הנאשם וסביר שהיה מסתמך על דברים שנרשמו על ידו בדפי העבודה במהלך הבדיקה, כפי ששיקפם בחוות הדעת; שנית, וזהו הטעם העיקרי, חרף העובדה שבשאלה העקרונית יתכן שאמרת נאשם שניתנה בפני פסיכיאטר במסגרת בדיקת הנאשם לצורך הכנת חוות דעת פסיכיאטרית לביחנת כשירותו לעמוד לדין קבילה, הרי שלא ראיתי להעניק להם משקל, זאת נוכח העובדה שכאמור הנאשם עמד לפניי פעמיים - בעת הצגת הסדר הטיעון ומתן הכרעת הדין בעניינו, ובעת הטיעונים לעונש - ובשתי הפעמים שב והודה בפה מלא במיוחס לו והתרשמתי שהודאתו כנה ומגולמת בה נטילת אחריות. זאת ועוד, המאשימה לא חלקה על טיעוני ההגנה לפיהם עוד במהלך החקירה המשטרית הודה הנאשם במיוחס לו ושיתף פעולה.

משכך, לא ראיתי להעניק משקל לחובת הנאשם לדברים שנאמרו על ידו, לכאורה, לפסיכיאטר שערך את חוות הדעת בעניינו.

[לשאלת קבילות אמרת נאשם שנאמרה לפסיכיאטר במסגרת הערכת כשירות נפשית, כמו גם הסתמכות על האמור בה, ראה: תפ"ח (חי') 3031-06 **מדינת ישראל נ' שלגין** (19.4.07), עמ' 12-14; ע"פ 7848/03 **אברה נ' מדינת ישראל** (29.9.05), פסקאות 4-5].

ו. שונים הם פני הדברים באשר לנתונים העולים מחוות הדעת הפסיכיאטרית אודות רקעו של הנאשם, עובדת היותו סובל מתחלואה כפולה - מחלת סכיזופרניה פרנואידית, שימוש בסמים ובאלכוהול ואי נטילת תרופות. נתונים אלה עומדים בבסיס חוות הדעת והערכת המומחה, היוו חומר רקע לאבחנתו של המומחה - עליה אין חולק - ולמעשה, הם חלק מהאבחנה הכוללת העומדת בסיס חוות הדעת.

שימוש בחומרים פסיכואקטיביים, כמו גם שימוש בלתי מבוקר באלכוהול, הם נתונים מגבירי סיכון בעניינו של הנאשם.

10. לאור האמור לעיל, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 7 חודשי מאסר בפועל, למין יום מעצרו, 24.9.23.

ב. אני מורה על הפעלת עונש המאסר על תנאי בן ה-3 חודשים התלוי ועומד נגד הנאשם מת"פ (נת') 21657-12-20 (גזר דין מיום 1.2.22) במצטבר לעונש המאסר שהוטל בס"ק א' לעיל.

סה"כ ירצה הנאשם 10 חודשי מאסר מיום מעצרו, כנזכר.

ג. 5 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו, שלא יעבור כל עבירת אלימות.

ד. אני מפעיל את ההתחייבות על סך 2,000 ₪ עליה חתם הנאשם במסגרת גזר הדין בת"פ (נת' 21657-12-20 (מיום 1.2.20). הנאשם ישלם סכום זה ב-5 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים החל ביום 15.6.24. לא ישולם תשלום במועד יעמוד כל הסכום לפירעון מיידי.

נוכח העובדה שכל פיצוי שייפסק לטובת המתלוננת ישולם מן הכיס המשותף, וכשהנאשם נתון במאסר, ונוכח החבלה הקלה שנגרמה למתלוננת, ראיתי להימנע מלחייב את הנאשם בפיצוי.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי מרכז בתוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ג אדר א' תשפ"ד, 03 מרץ 2024, בנוכחות ב"כ המאשימה, עו"ד חן שפירא, הנאשם ובאת-כוחו, עו"ד מג'דולין בשארה ממשרד עו"ד פאדי חמדאן.